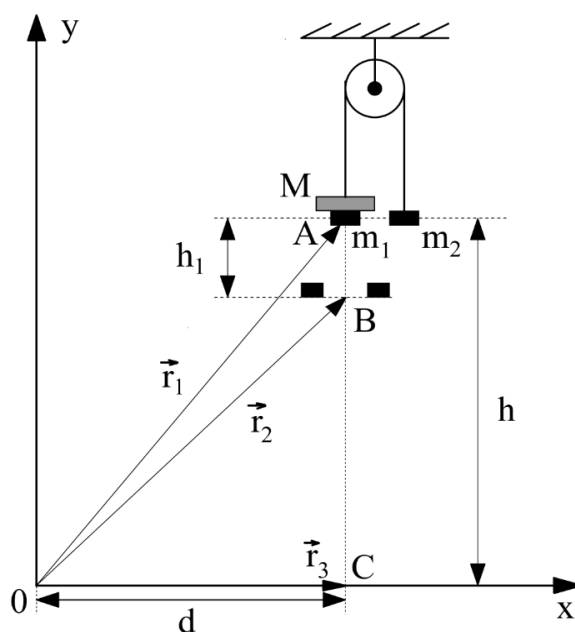

Mechanika - Versenyfeladatok

1. Adott az alábbi ábrán látható súrlódásmentes csigás rendszer, ahol az $m_1 = 2 \text{ kg}$, $m_2 = 2,5 \text{ kg}$ és $M = 1 \text{ kg}$ tömegű testeket anyagi pontoknak tekintjük, $h = 10 \text{ m}$, $h_1 = 2 \text{ m}$ és $d = 2 \text{ m}$. Az ábrának megfelelően, az m_1 tömegű testre rá van helyezve az M tömegű test és ezek azonos magassági szinten találhatók az m_2 tömegű testtel (**A** szint). A rendszer szabadon engedése után a testek gyorsulva mozognak mindaddig, amíg a **B** szinten az M tömegű test leakad, majd az m_1 tömegű test folytatja az útját. (A gravitációs gyorsulás értéke $g = 9,81 \text{ m/s}^2$.)

Feladatok:

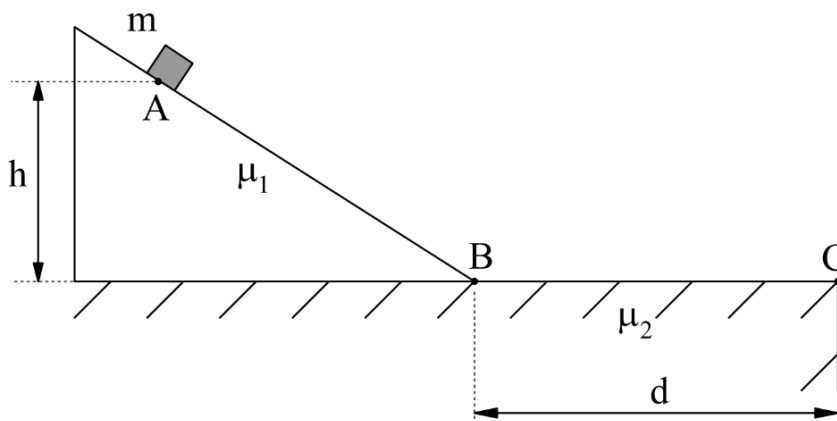
- Az **A**, **B** és **C** pontok helyzetét megadó helyzetvektorokat írja fel az xOy koordináta-rendszerben vektoriális alakban, számítsa ki a helyzetvektorok moduluszait és adja meg a helyzetvektorokat poláris koordináták segítségével!
- Az **A** és **B** szintek közötti mozgás esetén számítsa ki a rendszer gyorsulását, a szálban fellépő feszítőerőt, a testek sebességét a **B** szint elérésekor, valamint az eltelt időt!
- Az M tömegű test **B** pontban való leakadása után számítsa ki a testek gyorsulását a szálban lévő feszítőerőt, valamint határozza meg milyen magassáig és mennyi idő alatt jut el az m_1 test a megállásáig.
- Abban a pillanatban amikor az m_1 tömegű test megáll, elvágjuk a testeket összekötő szálát. Számítsa ki, hogy mennyi idő telik a két test földet érése között. Mekkora lesz a testek mozgási energiája a becsapódások pillanatában?

2. Egy $m = 10\text{kg}$ tömegű, anyagi pontnak tekintett testet h magasságból szabadon engedünk egy $\alpha = 30^\circ$ dőlésszögű lejtőn, ahol súrlódással halad, a súrlódási együttható értéke $\mu_1 = 0,1$. A lejtő aljához érve mozgását tovább folytatja a vízszintes síkon, ahol szintén súrlódással mozog, a súrlódási együttható értéke $\mu_2 = 0,15$ (feltételezzük, hogy a lejtő **B** pontjában az átmenet energiaveszteség nélkül történik), majd pedig megáll a **C** pontban.

Számítsa ki:

- mekkora magasságból (h) kell szabadon engedni a testet, ha $d = 55\text{ m}$,
- a súrlódási erők által végzett mechanikai munkát a teljes mozgásra vonatkozóan.

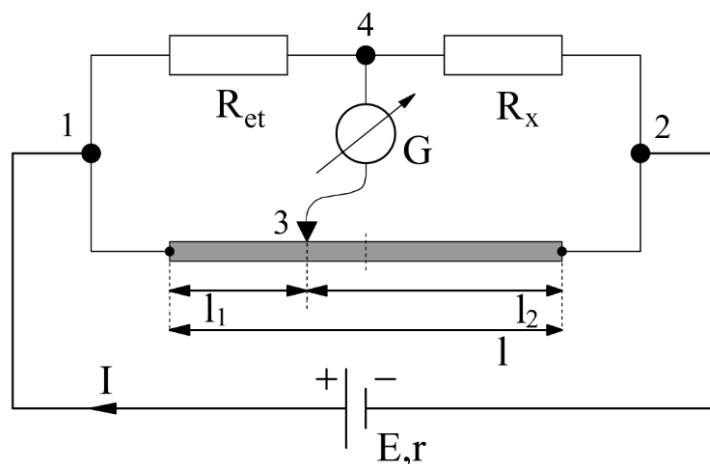

Egyenáram fejlesztése és felhasználása Versenyfeladatok

1. Az alábbi ábrán látható egyenáramú Wheatstone-hídban a híd kiegyensúlyozáshoz egy galvanométerhez csatlakozó csúszó érintkezőt használunk (3-as pont az ábrán), amelynek mozgatásával egy drótot két szakaszra osztva állítjuk be a mérés elvégzéséhez szükséges R_1 és R_2 ellenállás értékeit. A híd elkészítésekor egy $l = 60\text{ cm}$ hosszúságú, $d = 0,2\text{ mm}$ átmérőjű vörösrézről készült drótot használtak fel. A vörösréz fajlagos ellenállása $\rho_{Cu} = 0,0167\text{ m}\Omega\text{m}$. A mérések kezdetekor minden eszköz $T_0 = 20^\circ\text{C}$ -os hőmérsékleten található. Ilyen körülmények között a hidat a csúszó érintkezőt $l_1 = 25\text{ cm}$ helyzetű pontban helyezve sikerült kiegyensúlyozni.

Határozza meg:

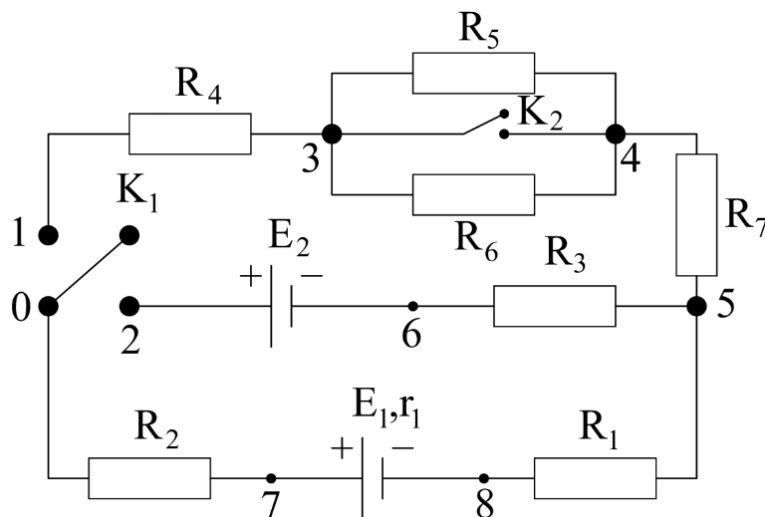
- Az l_1 és l_2 hosszúságú drót szakaszok ellenállásait amikor a híd 20°C -on van kiegyensúlyozva.
- Ismerve az etalon ellenállás értékét ($R_{et} = 100\ \Omega$), számítsuk ki az ismeretlen ellenállás értékét (R_x).
- A hidat kiegyensúlyozatlan helyzetbe hozzuk úgy, hogy az ismeretlen ellenállást felmelegítjük $T_1 = 70^\circ\text{C}$ -os hőmérsékletre. Az ismeretlen ellenállás szintén vörösrézről készült és a réz esetén az ellenállás hőmérsékleti tényezője $\alpha = 0,004\ \frac{1}{^\circ\text{C}}$. Határozza meg milyen irányba és mennyivel kell elmozdítani a csúszó érintkezőt ahhoz, hogy a híd újból ki legyen egyensúlyozva.
- Ismerve a generátor elektromotoros feszültségét ($E = 10\text{V}$) és belső ellenállását ($r = 1\ \Omega$), határozza meg mekkora áram kering az áramkör főágában a c. pontban ismertetett esetben!

2. Az alábbi ábrán látható stacionárius állapotban lévő egyenáramú áramkörben adott: $E_1 = 12V$, $r_1 = 2\Omega$, $E_2 = 8V$, $R_1 = 6\Omega$, $R_2 = 4\Omega$, $R_3 = 4\Omega$, $R_4 = 4,6\Omega$, $R_5 = 6\Omega$, $R_6 = 4\Omega$ és $R_7 = 5\Omega$.

Számolja ki:

- A K_1 kapcsoló semleges és a K_2 kapcsoló nyitott állásában az R'_{15} eredő ellenállás értékét.
- A K_1 kapcsoló semleges és a K_2 kapcsoló zárt állásában az R''_{15} eredő ellenállás értékét.
- A K_1 kapcsoló 1-es és az K_2 kapcsoló nyitott állásában:
  - Az áramkörben folyó áramok értékeit és a 3 és 4 pontok közötti (U_{34}) feszültséget.
  - A generátor kapcsain megjelenő kapocsfeszültséget.
  - A teljes terhelés által felvett teljesítményt, illetve a 10 perc alatt elfogyasztott energiát.
  - Mekkora kellene legyen a generátor belső ellenállása ahhoz, hogy a felvett teljesítmény maximális legyen. Mekkora ez a maximális teljesítmény ebben az esetben?
- A K_1 kapcsoló 2-es állásában:
  - Az áramkörben folyó áramok értékeit.
  - A két sorba kapcsolt feszültségforrás eredő elektromotoros feszültségét és belső ellenállását.
- Összekötjük az 1-0-2 pontokat létrehozva ezzel egy bonyolultabb áramkört. Jelölje be az így nyert áramkör ágaiban folyó áramokat majd az Kirchhoff-törvényeket felhasználva írjon fel egy megoldható egyenletrendszer (Figyelem: az egyenletrendszer nem kell megoldani!!!).

f.)